

# ΜΗΧΑΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : 'Εν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20 — 'Εν τῷ ἔξωτ. φρ. 30

ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἅπας ἡ δις, λ. 40, τρίς ἑως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἡ ἑξαμηνίαν λ. 10.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος.—

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

## ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἔχομεν δύο ὑποψηφίων δημάρχων τοῦ δήμου μας προγράμματα. τὸ τοῦ κ. **Κ. Φρεαρίτου** καὶ τὸ τοῦ κ. **Μ. Μελά**. Εἶνε ἀληθές, ὅτι καὶ τὰ δημοτικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ προγράμματα ἐν Ἑλλάδι εἶνε ὡς τὰ περιφημὰ ἐλιξίρια τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης ἀγυρικῆς, διὰ τῶν ὁποίων θεραπεύονται ὅλαι αἰσθηθεῖσαι καὶ ἀδυναμίαι, πλὴν τῆς ἀδυναμίας τῆς γυναικὸς τοῦ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἄνδρα ἢ τοῦ ἀνδρὸς εἰς γυναῖκα. Μία ἐξυπνος δημῳδὸς φράσις χαρακτηρίζει κάλλιστα τὸν ὑπερεκχειλιζοντα διὰ παντός προγράμματος πλουτὸν λέξεων, ὑποσχέσεων, ἰδεῶν, αἰσθημάτων, ἀρχῶν, ἢ φράσις : *Καὶ τί ἔχεις νὰ χάσης*, λεγομένη ὁσάκις πρόκειται περὶ δαπάνης ἀφηρεμένου πράγματος, ἐξ ἧς ἐν τούτοις δύναται νὰ προέλθῃ ὄφελός τι.

Καὶ τῶν δύο ὑποψηφίων τὰ προγράμματα εἶνε κολοσσαῖαι ἀνθοδέσμαι, ἡ μᾶλλον κῆποι ὁλόκληροι χωρισμένοι εἰς τμήματα καὶ πρασιάς, περιέχουσαι θερμοκήπια καὶ ἀνθῶνας καὶ δάση καὶ ἀναβρυτήρια καὶ σκιάδας καὶ ἀναδενδράδας καὶ λαχανῶνας ἀκόμη. Ὁμοιάζουσι τὴν λίσταν ἐκείνην τοῦ πρωτοτύπου ξενοδοχείου τῆς *Babyloniæ*, ποῦ καὶ τοῦ *pou-lou* τὸ *gala miledi* μπορεῖς νὰ τῶῃς. Εἶνε, βλέπετε, καὶ τὰ προγράμματα ὄργανα προσηλυτίσεως ψήφων. Μαζὺ μὲ τὰς σημαίας τὰς κυανοχρύσους, μαζὺ μὲ τὰ προγράμματα, τὰ ἀπὸ τῶρα στεφανηφόρα, ὡσανεὶ εἶνε θρίαμβος καὶ ἡ ὑποψηφιότης, μαζὺ μὲ τὰ κεράσματα, τὰς χειραψίας, τοὺς χαιρετισμούς καὶ τὸ ἄτιμον *κολόκορον*, συμβαδίζουν καὶ τὰ προγράμματα. Βεβαίως ἐν συνταγματικῇ πολιτείᾳ, προκειμένου περὶ ἀντιπροσωπευτικῶν ἀξιομάτων, τὰ προγράμματα εἶνε ἀπαραίτητα ἐπὶ τέλους ἐξαγνίζον τὸν τρόπον τινὰ τὴν αὐθάδειαν τοῦ παρουσιάζεσθαι ἕνα τέως ἄγνωστον, ἕνα τέως νομιζόμενον ὄντα Ἑβρώπαϊον—κατὰ Γεννάδιον—ἐνώπιον τοῦ δήμου καὶ λέγειν : Ἐννοῶ νὰ εἶμαι ὁ δήμαρχος. Σημασίαν ὅμως καὶ κύρος καὶ βαρύτητα ἐκεῖνα μόνον κέκτνται, ὅσα ὑπὸ διακριθέντων ἤδη ἐν τῇ πολιτικῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ ἐκδίδονται, περὶ ὧν δύναται τις νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσιν ὅτι τὰ γραφόμενα δὲν εἶνε φουαλλίδες, οὔτε δωλώματα πρὸς ἀλίειαν ψήφων.

\* \* \*

Ἔχουσιν ὅμως ταύτην τὴν εἰδικὴν ἀξίαν τὰ προγράμ-

ματα ὅτι ἀποκαλύπτουσι τοὺς ἐκδότας αὐτῶν ὅταν—ἐννοεῖται—γράφονται ὑπὸ τῶν ἰδίων. Καὶ περὶ τοῦ κ. Φρεαρίτου μίαν καὶ μόνην ἀμφιβολίαν χωρεῖ, μήπως παρεκλήθῃ νὰ συντάξῃ προγράμματα καὶ ἄλλων ὑποψηφίων, καθὼ διακεκριμένος νομοδιδάσκαλος καὶ συγγραφεύς. Προκειμένου περὶ τοῦ προγράμματος αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο μὲ ἐλαφρὰν μόνον τροποποίησιν ὅτι : τὸ πρόγραμμα εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν στοιχείων δι' ὧν ἐξετυπώθη καὶ ἡ σύνταξις καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸ περιεχόμενον ἀποκαλύπτουσι πλήρη τὸν κ. Φρεαρίτην. Ἔχει καὶ τι τὸ βυζαντινὸν ὁ ὑποψήφιος οὗτος καὶ γράφων καὶ ὀμιλῶν καὶ τὴν φυσιογνωμίαν ἀκόμη καὶ τὸ παράστημα. Εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Βυζαντίου θὰ κατεῖχε διακεκριμένην θέσιν ὡς πρωτονοτάριος ἢ ὑπ' ἄλλον οἰονδήποτε τίτλον. Ὁμιλῶν πρὸς συνδημότας, τῶν ὁποίων ἱκανὸν μὲν μέρος λαλεῖ τὴν ἀλβανικὴν, οἱ δὲ λοιποὶ πλὴν τῶν πρῶτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ συναδέλφων του μόνον τὴν ζωντανὴν δημῳδὴν, μεταχειρίζεται γλῶσσαν καταληπτὴν μόλις καὶ μετὰ βίας εἰς τοὺς ἄλλοτε συγκαθηγητάς του. Ὁ μανδαρινικός οὗτος ἐγωϊσμός, θὰ σημειωθῇ ὑπὸ τῶν συνδημῶτων του. Ἀνθρωπος ὅστις δὲν θυσιάζει εἰς τοὺς συνδημότας αὐτοῦ ὀλίγους κανόνας τῆς γραμματικῆς καὶ ὀλίγα μοχθηρὰ κατὰ Κόντον λεξιεῖδα, θὰ συλλογισθῇ πολὺ νὰ θυσιάσῃ τίποτε οὐσιαστικώτερον καὶ σοβαρώτερον, ἐὰν τυχὸν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεφάσιζον ν' ἀνακηρύξωσι δῆμαρχον Μανδαρίνον. Ὑπάρχει καὶ ἐποψίς τις ἥτις τιμᾷ τὸν κ. Φρεαρίτην, παριστάμενον ἀλύγιστον φιλόσοφον, ὅστις θὰ ἐπρωτίμα αἰφνης νὰ μὴ φάγῃ, παρὰ νὰ συγκαταβῇ νὰ ὀνομάσῃ τὸν ἄρτον *ψωμί*. Ἐν καὶ μόνον ἡδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὸ ἀλύγιστον αὐτὸ θὰ ἐφημεύετο καλλίτερον ἐπὶ καθηγητικῆς ἑδρας ἢ ἐπὶ τῆς ἐκλογικῆς κοινίστρας. Ὁ δῆμαρχος ὀφείλει πρὸ παντός ἄλλου νὰ ᾔνε φύσις δημοτικὴ. Ἡ εἶσαι συνειθισμένος νὰ διάγῃς τὸν βίον σου ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ σπουδαστηρίου σου μελετῶν τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὸ βυζαντινὸν δίκαιον, ἢ εἶσαι συνειθισμένος νὰ διάγῃς τὸν βίον σου ἐν μέσῳ τεσσάρων καθρεπτῶν παίζων τὸ *ἐκάρτέ* σου ἢ μεττημφισμένος εἰς δὸν Ἀλφόνσον ἢ δὸν Πασκουάλε, καὶ διανέμων τὸ προστατευτικόν σου μειδίαμα καὶ ἐπὶ ἄλλους μεττημφισμένους, βεβαίως τοιοῦτος ὧν δὲν εἶσαι διὰ δῆμαρχος.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι προκειμένου περὶ λόγων ρητορικῶν ὅτι *ἔζουρ λυγρίας*, ὁ ἀγορεύσας διήλδῃ ρή-

τωρ ἔσκυψεν ἡμερονύκτια ὁλόκληρα ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ παρὰ ὄξουςαν λυχνίαν ἠγωνίσθη νὰ γράψῃ τὸν λόγον του, φράσιν πρὸς φράσιν καὶ περίοδον πρὸς περίοδον καὶ ἔπειτα τὸν ἀπεστήθησεν οὕτω νεκρὸν καὶ σεσηπότα, μεταξύ διορθώσεων καὶ σβυσιμάτων πηγάζοντα θολὸν καὶ βαρὺν, ὅχι δὲ ζωντανὸν καὶ κρουσταλλένιον, ὡς τὸν λόγον τῶν φυσικῶν ρητόρων, ἀρμόζει νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τοῦ προγράμματος τοῦ κ. Φρεαρίτου ὅτι: Εἶναι γραμμένο ὑπὸ τὸ φῶς κανδήλας. Διὰ τοῦτο σκεπασμένο μὲ σύννεφα ἀοριστολογίας καὶ ὅπως ἐλέγομεν χθὲς μετεωρολεσχίας. "Αν ἀφαιρέσῃτε τοὺς κοινούς τύπους, οὓς ἐπαναληφθέντας πολλάκις, ἀηδιάσαμεν πλέον ἂν κούωμεν, δὲν μένουν παρὰ αἱ συνήθεις ἀπαγγελίας περὶ χρεῶν τοῦ δήμου, καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως, δημοτικῶν σχολείων καὶ ἀφαιρίαστος διοικήσεως.

Οὕτε ἦτο δυνατόν νὰ σκέπτηται ἄλλως ὁ κ. Φρεαρίτης, γηράσας εἰς θεωρητικὰς μελέτας καὶ μὴ ἔχων φυσικὸν τάλαντον νοὸς προωρισμένου εἰς τὸ πολιτεύεσθαι καὶ κυβερνᾶν, εἴτε ἐν τῇ δράσει, εἴτε ἐν ταῖς ιδέαις. Ἀνήκει εἰς τὴν παλαιὰν σχολὴν, τὴν ὁποίαν δικαιούμεθα νὰ ὀνομάσωμεν σχολὴν φρασολογικὴν. Ἡ διὰ λέξεων καὶ λεξιειδίων ἀνάστασις τοῦ Γένους—ἰδοὺ τὸ πρόγραμμα τῆς σχολῆς αὐτῆς. "Ολη ἡ βύζαντινὴ κενότης καὶ μεγαλουργία εἶναι τὸ σύνθημά της. Τῆς λείπουν ιδέαι ἐφαρμοσίμου, καὶ πᾶσα μὴ ἐφαρμόσιμος ιδέα εἶναι χίμαιρα· βλάπτει μᾶλλον ἢ ὠφελεῖ· ἄλλως τε ὁ κ. Φρεαρίτης προσκαλὼν ἡμᾶς νὰ ἐλέγξωμεν τὸν παρελθόντα δημόσιον βίον του, προσκαλεῖ τοὺς οἰνοπώλας καὶ τοὺς λαχανοπώλας καὶ τοὺς σκυτοτόμους καὶ τοὺς σιδηρουργοὺς καὶ τοὺς κρεοπώλας καὶ τοὺς λιθοδόους νὰ ἐξελέγξουν τὰ τετράδια τῶν Εἰσηγήσεων τοῦ ἡ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, καὶ ἐν φυλλάδιον περὶ Δημοσίας Βιβλιοθήκης, ἂν πρέπει νὰ δένωνται κατὰ σχῆμα ἢ κατ' εἶδος, καθὼς καὶ μίαν πτέρυγα τοῦ πανεπιστημίου ἂν ἐκτίσθῃ, ἐχρωματίσθῃ καὶ διεκοσμηθῇ καλῶς ἢ μὴ. Πιστεύομεν ὅτι ὅσῃν δὴποτε μεγάλην ιδέαν καὶ ἂν ἔχῃ περὶ τῶν συνδημῶν αὐτοῦ, ψυχρότερα σκεπτόμενος, δὲν θὰ ἐπιμείνῃ φρονῶν ὅτι εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ κάμωμεν τοιαύτας ἐρεῦνας, αἵτινες δύνανται νὰ τιμῶσι—καὶ τιμῶσι βεβαίως—τὸν ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ βίον, ἀλλ' οὐδεμίαν ψῆφον δύνανται δυστυχῶς ν' ἀποσπάσωσι ὑπὲρ τοῦ δημαρχικοῦ ἀξιώματος.

\* \*

Πόσον ἀντίθετο τὸ πρόγραμμα ἐτέρου ὑποψηφίου, τοῦ **Μ. Μελά**! Πόσον ἐπιτήδειον καὶ ὀλιγόλογον καὶ περιεκτικὸν καὶ δελεαστικὸν ἀκόμη! Εἶδεν ὅτι τὸ διάβημά τοῦ κ. Φρεαρίτου νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν προστασίαν πολιτικῆς μερίδος παρήγαγε δυσμενεστάτην ἐντύπωσιν· ἀμέσως διακηρύττει διὰ τῆς πρώτης παραγράφου ὅτι δὲν εἶνε οὔτε συμπολιτευόμενος οὔτε ἀντιπολιτευόμενος· ἀδιάφορον, ἂν τὸν ὑποστηρίξῃ ὁ κ. πρωθυπουργός. "Ενας πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, Μεσολογγίτης καὶ αὐτός, δὲν θὰ πῇ τίποτε. Λέγουσιν ὅτι τὸν ὑποστηρίζει καὶ ἡ αὐλή. Καὶ βεβαίως ἡ αὐλή μηδὲνα ἄλλον ἡδύνατο εἰς ὑποστηρίξειν ἢ τὸν ἐπιστάμενον τόσῳ καλῶς νὰ διδῇ χοροὺς μετρημεισμένων καὶ νὰ παίζῃ ἡμερονύκτια ὁλόκληρα μεθ' ὑπομονῆς θαυμασίου τὸ ἐκαρτέ του εἰς τὴν Λέσχην· ἀλλὰ περὶ τῆς μηδαμινότητος τῆς αὐλῆς τοιαύτην ἔχομεν ιδέαν, ὥστε τὸ θέμα αὐτὸ κατ' οὐδένα τρόπον ἐννοοῦμεν νὰ τὸ πραγματευθῶμεν τραγικῶς.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ ἀμέσως σπεύδει νὰ εἴπῃ ὅτι αὐτὰ ποῦ ἐπαγγέλλεται κατωτέρω εἶνε τίποτε ἀπέναντι ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἡδύνατο νὰ ὑποσχεθῇ· αὐτὰ εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ κάμῃ· ἀδιάφορον δὲ ἂν ὑπόσχηται καὶ δυνά-

νατὰ καὶ ἀδύνατα. Μεταξὺ τῶν τελευταίων εἶνε ἡ περὶ ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν ὑπὸ τοῦ δημάρχου. Ἐπεθυμοῦμεν πολὺ νὰ γνωρίζωμεν τί ἐφαντάσθη ὁ μέγας ἐπιχειρηματίας τῶν μαρμάρων τῆς Πάρου! Ἴσως νὰ μεταφέρῃ τὰ ἐκεῖ πρηνήρια καὶ τὸ ἐτοιμόρροπον Βίντς εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Δημαρχίας, ὅπως πριονίζῃ μάρμαρα καὶ φορτῶνῃ τοιαῦτα ἐπὶ κάρρων. Ἄλλως δὲν ἐννοοῦμεν πῶς θὰ γίνῃ ὁ Δῆμος ἐργοστασιάρχης. Ἀλλὰ ἐπανέρχόμεθα εἰς τὴν περίφημον φράσιν: καὶ τί ἔχει νὰ χάσῃ. Ἄν φανῇ καὶ λίγο κοινωνιστὴς τὸ δημιούργημα ἐνὸς Λαχείου καὶ κατόπιν ἐταιριῶν ἐκμεταλλευτικῶν τῶν διὰ κόπου καὶ μόχθου κτωμένων χρημάτων, τί θὰ χάσῃ.

Τὰ ἄλλα ὅλα ἐμπεριλαμβάνουσι τὸ σύνολον τῶν ἀναγκῶν τοῦ Δήμου, ὁδοὺς, γεφύρας, νερόν, δενδροφυτείας, καλλωπισμὸν, ὑπόνομους, ἐκπαιδευτήρια, θέατρον! Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ κάμῃ ὁ κ. Μελάς προκειμένου περὶ δήμου τὸν ὁποῖον ὀνομάζει **δῆμον ἄτιμον**, γράφων ἐν τῷ προγράμματι αὐτοῦ αὐτολεξεῖ ὅτι *αἱ πίστις αὐτοῦ ἐκλείπει καὶ ἡ χρεωκοπία κρούει τὰς θύρας τοῦ Δημοτικοῦ Ταμείου.*» Πῶς θὰ τὰ κάμῃ ὅλα αὐτὰ τὰ ὁποῖα θέλουν ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἴσως ἑκατὸν ἑκατομμύρια, ὁ κατὰ τὸν κ. Μελάν χρεωκοπιμένος Δῆμός μας, τὸ πρόβλημα τοῦτο δύναται νὰ λύσῃ μόνον ἡ τάξις τῶν ταχυδακτυλουργῶν χρηματιστῶν, τῶν παιζόντων ἀέρα καὶ κερδίζόντων ἑκατομμύρια, καὶ ἔπειτα ἐπιχειρούντων νὰ ἐξαγοράσωσι τὸν Δῆμον μὲ ὀλίγα ἑκατοστάρια, εἰς τὴν ὁποίαν τάξιν ἀνήκει δικαίωματι *εὐγενείας* καὶ δικαίωματι *κατακτήσεως* καὶ ὁ υποψήφιος Δήμαρχος Μ. Μελάς.

Ἄλλ' εἶνε εἰς κατάστασιν χρεωκοπίας ὁ δῆμος Ἀθηναίων; Δῆμος, οὐ αἱ πρόσδοι ἐντὸς τριετίας τριπλασιάζονται, δῆμος ὅστις καὶ τοὺς φόρους δύναται νὰ αὐξήσῃ, ἐπιβάλλων τοιοῦτους ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῆς πολυτελείας καὶ φορολογῶν τοὺς ἔχοντας τὰ μέγαρα καὶ τὰ παλάτια καὶ ἀγοράζοντας ἢ καταπατοῦντας οἰκόπεδα; Τοῦτο μόνον ὁ κ. Μελάς ἡδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ὡς τέχνασμα χρηματιστικὸν ὅπως κερδίσῃ δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του τὴν δημαρχίαν. Καὶ μὲ ὅλους τοὺς ταχυδακτυλουργοὺς τῆς γῆς, τὸ σχέδιον δὲν εἶνε βλακῶδες. Νὰ παρουσιασθῇ ὁ δῆμος ὡς κινδυνεύων νὰ χρεωκοπήσῃ καὶ νὰ διαδοθῇ ὅτι μόνον ἂν τὸν πάρουν ἐπάνω τοὺς οἱ χρυσοκάνθαροι δύναται νὰ σωθῇ. Ναι μὲν, δὲν σοῦ λέω, θὰ φάνε κι' αὐτοὶ καὶ θὰ κυλίσουν πάλιν εἰς τὰ μέγαρα τῶν τὴν χρυσὴν κόπρον, ἀλλ' ὁ δῆμος θὰ σωθῇ! Λοιπόν. . . δήμαρχον τὸν Μελάν!

Αὐταὶ εἶνε αἱ πρῶται σκέψεις ἃς ἐνέπνευσαν ἡμῖν τὰ δύο προγράμματα, ἐξ ὧν ἀπὸ τοῦδε κηρύσσομεν τὸ τοῦ κ. Φρεαρίτου ὡς προκαλοῦν σχετικῶς πρὸς τὸ τοῦ κ. Μελά πολλὰς συμπαθείας καὶ γεννῶν ἐμπιστοσύνην καὶ ἐμπνεόμενον ὑπὸ αἰσθήματος τιμῆς καὶ εὐλαθείας πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ δήμου, ἐνῶ ἐν τῷ προγράμματι τοῦ συναδέλφου του ὁ δῆμος ὅλος ἐμφανίζεται ὑπὸ μορφῇ Λαυρίου ἢ λατομείου τῆς Πάρου. Οὐχ ἤττον θὰ ἐπανελθῶμεν.

**Καλιβάν**

## ΧΡΟΝΙΚΑ

Περὶ τὴν 12ην ἤρξατο ἡ συνεδρίασις τοῦ ἱατροσυνεδρίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν. Φαίνεται ὅτι εἴχομεν τύχην οἱ Ἕλληνες νὰ διευθυνώμεθα ἐν τῷ κινδύνῳ τούτῳ τῆς φοβερᾶς νόσου ὑπὸ τοῦ κ. Λομβάρδου,